Nr 250. Kraków, Niedziela 5 Czerwca 1910. Rok XXIX.

„Nowa Reforma“ wychodzi dwa razy dziennie.

Numer poranny wychodzi codziennie prócz poniedziałków i dni poświątecznych. — Numer popołudniowy codziennie oprócz niedziel i świąt.

PRENUMERATA WYNOSI:

	rocznie	półrocznie	kwartalnie	miesięcznie
w Krakowie	24 koron	12 koron	6 kor.	2 kor.
w Austro-Węgrzech:				
z jednorazową przesyłką poczt.	32 „	16 „	8 „	2 „ 70 h.
z dwurazową „ „	38 „	19 „	9 „ 50 h.	3 „ 20 „
w Państwie Niemieckiem	36 „	18 „	9 „	3 „ –
w innych państwach	48 „	24 „	12 „	4 „

Prenumeratę i ogłoszenia (inseraty) uprasza się nadsyłać wprost do Administracyi „Nowej Reformy“ w Krakowie.

Adres Redakcyi i Administracyi: Kraków, ulica Jagiellońska L. 10. — Telefon Nr 41.

Rękopisów nadsyłanych Redakcya nie zwraca.

We Lwowie sprzedaż numerów po 6 halerzy: w Biurze dzienników A. Olszewskiego ulica Kilińskiego 2 i w Biurze Plohna, ulica Karola Ludwika 9.

Cena numeru 4 hal., z przesyłką pocztową 6 hal.

NOWA REFORMA

NUMER PORANNY

Prenumeratę przyjmują:

zamiejscową: Administracya „Nowej Reformy“ i wszystkie urzędy pocztowe; miejscową: Administracya „Nowej Reformy“. — Główna trafika w Rynku. — Agencya J Hopcase i A. Sałomonowej, ul. Sławkowska 2. — Handel Kretschmera. ul. Szewska.

Zamiejscową prenumeratę i ogłoszenia (inseraty) przyjmują: we Lwowie Biura dzienników: Ludwik Plohn. ul. Karola Ludwika L. 11 — S. Sokołowski. Pasaż Hausmana 9. — W Przemyślu Billet E. — W Jarosławiu A. Amster. — W Tarnowie M. Rockach. — W Wiedniu: Hermann Goldschmied (sprzedaż pojedynczych numerów), I Wollzeile 6. — M. Dukes Nachf., Haasenstein & Vogler (także w Hamburgu, Frankfurcie n. M., Berlinie, Lipsku, Bazyle, i Wrocławiu). — A. Oppelik. — R. Mosse (także w Berlinie, Hamburgu, Monachium i Norymbedze). — H. Schalek (Wollzeile). — W Paryżu Société Mutuelle de Publicité A. Lorette-directeur, Rue Rougemont 14.

Ogłoszenia (inseraty) przyjmuje Administracya „Nowej Reformy“ za opłatą od miejsca wiersza drobnem pismem (petit) za pierwszy raz 20 h., za każdy następny raz po 10 h. — Nadesłane po 60 h. od wiersza za każdy raz.

Głosy publiczne po 2 kor. od wiersza. Układ tabelaryczny, cyfrowy, skomplikowany, pierwszy raz 40 hal., następny po 10 hal. od wiersza.

Załączniki do „Nowej Reformy“ (prospekty, cyrkularze, ogłoszenia itp.) przyjmuje się za cenę 2 kor. od 100 egz. dla zamiejscowych, a 1 kor. od 100 egz. dla miejscowych prenumeratorów

Subkomitet reformy wyborczej

(Telefonem).

Lwów, 5 czerwca.

Wczoraj o godz. 1 po południu zakończyły się obrady subkomitetu dla reformy wyborczej.

Na początku wczorajszego posiedzenia omawiano zasady pluralności w kuryi miejskiej. Prawica, złożona z 5 członków, do których przyłączył się poseł z Sambora Sobolewski, postawiła wniosek, aby wprowadzić 4-krotną pluralność, a mianowicie: 1) Ci, którzy mają już prawo wyborcze do Rady państwa, 2) ci, którzy ukończyli 40 rok życia, 3) z tytułu wyższego wykształcenia, 4) z tytułu popodatków, tj. ci, którzy według ordynacyi wyborczej gminnej należą do $1/3$ części podatkowej. (suma podatków bezpośrednio w gminie opłacanych dzieli się na 3 części według wysokości).

Wniosek ten uchwalono większością 1 głosu. Mniejszość zgłosiła votum separatum przeciw pluralności i jej zasadom na pełnej komisyi.

Nastąpiła dyskusya nad sprawą łączenia niektórych gmin wiejskich z miastami sąsiedniemi. Uchwalono rozstrzygnięcie tej sprawy pozostawić pełnej komisyi, bo zależy to od sposobu zabezpieczenia interesów mniejszości narodowej w kuryi wiejskiej.

Wkońcu zastanawiano się nad ilością okręgów i ilością mandatów w kuryi miejskiej.

Po długiej dyskusyi reprezentanci miast: dr. Leo i Tertil zgłosili następujący wniosek: „Uznając, że obecna reprezentacya miejska w Sejmie w stosunku do reprezentacyi interesów innych grup społecznych, nie jest odpowiednią, subkomitet uchwali, że w projekcie reformy wyborczej należy w odpowiedni sposób pomnożyć reprezentacyę miejską w Sejmie“.

Wnioskowi temu sprzeciwiła się prawica i Rusini. Konserwatyści oświadczyli, że bez uchwały swego klubu nie będą za tym wnioskiem głosować. W rezultacie postanowiono postawić ten wniosek jako punkt pierwszy porządku dziennego na najbliższem posiedzeniu subkomitetu w d. 17 i 18 b. m.

Pos. Leo zwołał członków lewicy na posiedzenie w d, 16 b. m. w sprawie reformy wyborczej. Na tensam dzień zwołał pos. Laskowski prawicę.

Sprawy parlamentarne.

(Tel. „N. Reformy“).

Wiedeń. We wtorek i środę komisya budżetowa ukończy obrady nad budżetem, a w piątek rozpocznie się w Izbie II czytanie budżetu.

Na posiedzeniach Izby we wtorek i we środę załatwiony będzie szereg mniejszych ustaw, między temi ustawa o podwyższeniu minimum egzystencyi wolnej od egzekucyi dla urzędników państwowych. Po załatwieniu budżetu przyjdzie kolej na ustawę o uniwersytecie włoskim, poczem wejdą na porządek dzienny projekty podatkowe. Uważają za pewne, że ani podatek od wód mineralnych, ani od wody sodowej, ani od wina flaszkowego nie znajdzie w Izbie większości.

Natomiast przypuszczają, że przed feryami letniemi uchwalone będzie podwyższenie podatku wódczanego, podatek spadkowy, podwyższenie podatku osobisto-dochodowego, podatku od dywidend i tantyem.

Rozłam wśród narodowej-demokracyi.

Wiedeń. Wczoraj przed południem frakcya nar.-dem. Koła polskiego odbyła posiedzenie, na którem wybrano pos. Ptasia przewodniczącym w miejsce pos. Germana.

„W. All. Ztg.“ donosi z kół wszechpolskich, że zajścia w łonie tej partyi mają znaczenie tylko lokalne i zaprzecza jakoby pos. Ptaś był zwolennikiem kierunku radykalnego. Dziennik ten ogłasza tu rozmowę z pos. Stwiertnią, który zapewnił, że w Kole polskiem nie ma żadnego przesilenia. Jeżeli zajścia we frakcyi narodowo-demokratycznej będą miały jakieś konsekwencye, to najwyżej odnosić się one będą do kierownictwa partyi we Lwowie.

O rozwody.

Wiedeń. W komisyi budżetowej pos. Schramek omawiał przyjęcie przez ministra sprawiedliwości deputacyi katolickich małżonków separowanych. Mowca podniósł, że w Austryi mamy dosyć walk narodowościowych, nie trzeba więc jeszcze walki kulturnej.

Minister sprawiedliwości Hochenburger wskazał na trudności, z jakiemi spotkać się przyjdzie, jeżeli chodzić będzie o spełnienie życzeń deputacyi. Minister podziela zdanie poprzedniego mowcy, że Austrya ma teraz wiele do czynienia ze sprawami narodowemi i społecznemi, aby pragnąć jeszcze miała walk o przekonania religijne.

Pos. d'Elwert oświadczył, że wywody pos. Schramka w jaskrawej pozostają sprzeczności z zapatrywaniami wolnomyślnych Niemców.

Na tem obrady przerwano. Następne posiedzenie we wtorek przed południem.

Lista cywilna w Niemczech.

(Telegr. „N. Reformy“).

Berlin. Do Sejmu wpłynęło przedłożenie, domagające sie sie uzupełniającego kredytu. celem podwyższenia dochodów korony o dwa miliony marek.

Berlin. Przedłożenie w sprawie podwyższenia listy cywilnej, podpisane wczoraj przez cesarza Wilhelma, wywołuje dalej bardzo żywą opozycyę, tak, że jest wątpliwem, czy Sejm w bieżącej sesyi je załatwi.

Aby osłabić wrażenie, wywołane żądaniem podwyższenia listy cywilnej o 3 i pół miliona marek, podzielono ustawę na dwie części, jedna żąda podwyższenia listy o 2 miliony marek dla korony, druga żąda o 1 i pół miliona tytułem budżetu na stypendyonowanie teatrów królewskich.

Dzienniki sądzą, że podwyższenie to nie jest racyonalne, że dwór powinien oszczędzać i przypominają, że już raz podwyższono cesarzowi Wilhelmowi listę cywilną o $3^1/_2$ miliona marek.

Z okazyi tego przedłożenia donosi „Deutsch. Ztg“, że znany zamek Achilleion na Korfu darowała cesarzowi grupa finansistów. Podarunek i jego następstwa finansowe spowodowały ustąpienie ministra dworu cesarskiego Wedela, które to stanowisko nie zostało więcej obsadzone. Dziennik zaznacza, że nie jest wskazanem, aby dwór i korona stały w stosunkach z przedsiębiorcami przemysłowymi i kapitalistami.

Telegramy

z dnia 5 czerwca.

Wiedeń. W 93 roku życia zmarł tu emerytowany inspektor inżynieryi generał Beck-Nordenau.

Krajowe sprawy przemysłowe.

Lwów. Krajowa komisya dla spraw przemysłowych obradowała wczoraj do późnego wieczora. Uchwalono udzielić fabryce sukna w Rakszawie 400.000 K. Następnie uchwalono wniosek pos. Stefczyka z zastrzeżeniem, że personal fabryki ma być wyłącznie polski. Omawiano też sprawę założenia fabryki obuwia w kraju.

Słowiański zjazd lekarski.

Praga. Dzienniki donoszą, że polscy lekarze nie wezmą udziału w słowiańskim zjeździe lekarskim, który odbędzie się w Sofii równocześnie z kongresem słowiańskim.

Powrót cesarza z Bośni.

Pięciokościół. — Pociąg dworski przybył tu wczoraj o g. 12 i pół w południe. Na życzenie cesarza nie było oficyalnego przyjęcia, mimoto spotkała cesarza niespodzianka: młodzież szkolna zjawiła się z bukiecikami na peronie. Cesarz ukazał się w oknie i skinieniem podziękował dzieciom.

Wiedeń. Wczoraj o godz. $8^1/_4$ wieczór powrócił cesarz z podróży do Bośni. Monarchę powitała ludność owacyjnie. Na dworcu zebrała się Rada miejska z burmistrzem Neymayerem. Na powitanie burmistrza odpowiedział cesarz, że jest bardzo zadowolony ze swej podróży do nowych krajów. Cesarz, który bardzo dobrze wygląda, był przedmiotem entuzyastycznych owacyj podczas całej drogi do Schoenbrunu, która była przystrojona.

Węgierska Rada ministrów.

Budapeszt. Wczoraj o godz. 5 po południu odbyła się Rada ministrów, w której wzięli udział wszyscy członkowie gabinetu.

Przeciw encyklice papieskiej.

Berlin. W Sejmie narodowo-liberalni i konserwatyści wystosowali zapytanie w sprawie encykliki papieskiej, mianowicie, co rząd zamierza uczynić, aby drogą pruskiego poselstwa przy Watykanie lub za innem pośrednictwem zaprotestować przeciw obeldze, zagrażającej pokojowi wyznaniowemu i obrażającej kościół ewangelicki, jego reformatorów, książąt i ludność wyznania reformowanego. Obelgi te — jak twierdzi interpelacya — zawarte są w encyklice.

Niemcy i Włochy.

Rzym. Między królem Wiktorem Emanuelem a cesarzem Wilhelmem odbyła się serdeczna wymiana depesz z okazyi wizyty włoskiego ministra San Guiliano w Berlinie. Stosunki niemiecko-włoskie znacznie się poprawiły. Niemcy zgłosiły oficyalnie swój udział w wszechświatowej wystawie w r. 1911 w Turynie.

Po katastrofie łodzi podwodnej.

Calais. Do piątku wieczora udało się łódź „Pluviose“ zaciągnąć o kilka kilometrów do portu.

Kongres słowiański w Sofii.

Sofia. Komitet organizacyjny II słowiańskiego kongresu rozesłał zaproszenie do rzeczywistych członków kongresu. Do nich należą osobistości, które brały udział w pierwszym kongresie w Pradze. Otwarcie kongresu nastąpi nieodwołalnie 7 lipca. Drugi kongres będzie pracował na podstawie programu, wypracowanego przez komitet wykonawczy praskiego kongresu w Petersburgu. Jako gości zaproszono reprezentantów słowiańskich uniwersytetów, towarzystw naukowych i kulturalnych i wybitne osobistości słowiańskie.

Ruch albański.

Salonika. Minister wojny Mahmud szefket pasza polecił w Diakowie odczytać ferman cesarski o powołaniu rekrutów i ściąganiu podatków. Ludność wydaje broń w koszarach. Rewizya skompromitowała albański komitet w Paryżu, wykazała bowiem, że komitet ten wzywał Albańczyków, aby nie poddawali się młodotureckiemu rządowi i pozbyli się wszystkich Młodoturków. W związku z tem pozostają aresztowania w Monasterze i Skoplie.

Wrzenie w Chinach.

Londyn. Wiadomości z Chin brzmią bardzo poważnie. Konsulowie w Nankin wzywają cudzoziemców do opuszczenia miasta. Konsul angielski otrzymał list anonimowy, zapowiadający w najbliższym czasie wybuch rewolucyi.

Sport.

Wyścigi konne w Wiedniu. Wyniki wyścigów z dnia 4 b. m. (informacya Lackenbachera w Krakowie) są następujące:

Bieg I. Nagroda trybunowa 4000 K 1600 mtr. Por. Br. Rothschilda „Whisky“ 1 (ceny startowe 4 : 1), Br. G. Springera „Dorigny“ 2 („pari“), Br. A. Harkanyego „Xenos“ 3 ($2^1/_2$: 1), biegało 7.

Bieg II. „Majden“ dwóchlatek, bieg sprzedażny, nagroda 3400 K 1000 mtr. Hr. P. Festeticza „Berta“ (6 : 1), R. Zomboryego „Dreadnought“ 2 (4 : 1), Hr. D. Wenkheima „Sas“ 3 (7 : 1), biegało 8.

Bieg III. Bona-Vista“. Nagroda 9500 K 1000 mtr. K. Goista „Javor“ 1 ($1^1/_2$: 1), A. Drehera „Beggar“ 2 ($3^1/_2$: 1), A. Baltazziego „Fury“ 3 ($2^1/_2$: 1).

Bieg IV. Bieg sprzedażny I. klasy. Nagroda 4500 K 3200 mtr. Br. G. Springera „Matschaker“ 1 ($1^1/_4$ „nad“), biegało 4.

Bieg V. Handikap Styriana. Nagroda 6500 K 2400 mtr. Hr. W. Telekiego „48“ 1 (3 : 1) L. Egyediego „Verőfeny“ 2 (5 : 1), H. Milnego „Hüon II“ 3 (4 : 1), biegało 9.

Bieg VI. z płotami. Nagroda 4000 K 2400 mtr. M. Szemerego „Fabelhaft“ 1 (3 „nad“), biegało 3.

Bieg VII. Handikap sprzedażny. Nagroda 2400 K 2000 mtr. R. Zomboryego „Palko“ 1 ($3^1/_2$: 1), F. Milnego „Fixstern“ 2 ($1^1/_4$: 1), biegało 5.

Tow. miłośników historyi i zabytków Krakowa.

W sali posiedzeń krak. Izby handlowej odbyło się wczoraj doroczne walne zgromadzenie członków „Tow. miłośników historyi i zabytków Krakowa“. Poprzedził je interesujący odczyt prof. dra J. Kutrzeby p. t. „Z dziejów rzeczypospolitej krakowskiej“, poczem prezes Twa prof, dr St. Krzyżanowski zagaił obrady przemówieniem, w którem przedstawił działalność Towarzystwa w roku ubiegłym.

Przewodniczący wyjaśnił przyczynę spóźnionego w tym roku terminu walnego zgromadzenia, spowodowanego opóźnieniem się druku Rocznika XII. Na przyszłość termin ten będzie tak uregulowanym, że zgromadzenia stale odbywać się będą w styczniu, co spowoduje większą frekwencyę członków a tem samem wytworzy większy kontakt członków z wydziałem.

Przechodząc do szczegółów, podniósł przewodniczący, że Towarzystwo miłośników poza działalnością wydawniczą, skierowało swe agendy także w dziedzinę konserwatorską i przeprowadziło restauracyę „Ogrojca“ przy kościele św. Barbary w Krakowie. Restauracya ta prowadzona przez p. Z. Hendla, ukończoną będzie na dni grunwaldzkie.

Podnosił dalej prezes udział Tow. w wypowiedzeniu opinii w pewnych sprawach, a między innemi w sprawie oddania barbakanu pod panoramę Styki i w sprawie tej oświadczył się zgodnie z opinią kilku innych pokrewnych duchem i zakresem czynności stowarzyszeń przeciw oddaniu barbakanu.

Poruszenie tej sprawy wywołało dyskusyę. P. Strączek podnosił, że tym razem wydział postąpił nieco arbitralnie, gdyż ogół członków miłośników nie podzielał w tym względzie opinii wydziału i chętnie byłby widział panoramę w barbakanie. Mowca zaznaczył, że z dokonanym faktem oczywiście pogodzić się trzeba, ale na przyszłość poleca ogledność w podejmowaniu tego rodzaju uchwał, których nie mógłby akceptować.

W toku ożywionej dyskusyi członkowie podnosili wiele innych żywotnych i aktualnych spraw. Podniesiono sprawę kamienia hołdu pruskiego, polecając wydziałowi jej przeprowadzenie, sprawę szpetnego zasłonienia okien deskami na wieży Maryackiej i t. d. W sprawie wieży wyjaśnił konserwator dr Muczkowski, że sprawę restauracyi wieży wzięło w swe ręce miasto i odniosło się po odpowiednie subwencye do rządu, kraju i centralnej komisyi konserwatorskiej w Wiedniu. Gdy fundusze się zbiorą, restauracya wieży bezzwłocznie będzie przeprowadzoną. Inż. dyr. Rolle podniósł na zakończeczenie wysoce aktualną sprawę wielkiego zaniedbania kopca Krakusa i kopca Wandy i zwrócił się do wydziału, aby ten zajął się uporządkowaniem i konserwacyą obu pamiątkowych miejsc. Wniosek wśród gorących oklasków uchwalono.

Do wydziału Towarzystwa na rok 1910 wybrani zostali pp.: dr Klemens Bąkowski, Stanisław Cercha, Adam Chmiel, Eustachy Chronowski, dr Wiktor Czermak, Zygmunt Hendel, dr Feliks Kopera, dr Józef Korzeniowski, dr Stanisław Krzyżanowski, Edward Kubalski, dr Stanisław Kutrzeba, Leonard Lepszy, dr Józef Muczkowski, dr Jerzy Mycielski, Witold Noskowski. dr Julian Pagaczewski. Władysław Prokesch, dr Jan Ptaśnik, dr Stanisław Tomkowicz, Kazimierz Wyczyński.

Do komisyi kontrolującej: Władysław Baran, August Raczyński i dr Feliks Twaróg.

Wiec rodziców i wychowawców.

Cztery towarzystwa, zajmujące się młodzieżą szkół średnich: Tow. kolonij wakacyjnych, Tow. nauczycieli szkół wyższych, Tow. im. Piotra Skargi i Tow. opieki nad ubogą młodzieżą szkół średnich, zwołały na dzień wczorajszy wiec rodziców i wychowawców w sprawie usunięcia pewnych braków w wychowaniu młodzieży i demoralizacyi wśród niej. Sala krakowskiej Rady miejskiej, do której wiec zwołano, zapełniła się o godz. 6 wieczorem liczną inteligentną publicznością, złożoną z poważnych obywateli miasta, ojców i matek, dyrektorów szkół średnich, profesorów uniwersytetu, szkół średnich i nauczycielstwa szkół ludowych.

Przewodniczącym wiecu wybrano dra Schnaydra, wiceprezesa Tow. turystycznego, zastępcą przewodniczącego dra Nawratila a sekretarzem dra Bogdanika.

Pierwszy referat o wychowaniu naszej młodzieży wygłosił prof. uniw. Jag. dr Morawski. — W dłuższem przemówieniu podkreślił referent, że nie powinno się młodzieży wychowywać przez napomnienia, lecz przez przykłady. Naszą wadą jest wyrabianie u młodzieży zbytniej miękkości charakteru, co szczególniej daje się zauważyć wśród dzieci z majętniejszych rodzin.

Mowca proponowałby założenie Towarzystwa opieki nad zamożnymi uczniami. Członkowie takiego stowarzyszenia mieliby na celu upominanie na ulicy uczniów palących papierosy, lub zachowujących się nieprzyzwoicie i t. d. Referent przedkłada w duchu swych wywodów odpowiednią rezolucyę. Przemówienie prof. Morawskiego nadrodzono hucznymi oklaskami.

Następny referat wygłosił dr Poźniak. Referent zaznaczył, iż w sprawach, będących dziś na porządku dziennym, wiele do powiedzenia ma lekarz. Nawiązując do słów prof. Morawskiego, mowca twierdzi, że dzieci mają mało dobrego przykładu ze stron starszych. Zły przykład jest częstszy w sferach ubogich aniżeli bogatych i temu należy przeciwdziałać. Brak ochrony uczniów przed demoralizacyą prowadzi ich na bezdroża. Ochronę taką mają uczniowie przed południem w szkole, a po południu powinni mieć zajęcie, którem jako najlepsza byłaby praca fizyczna.

Do demoralizacyi naszej młodzieży przyczyniają się w znacznej mierze stosunki, w jakich młodzież żyje po t. zw. stancyach. Stancye te, to najczęściej nory brudne, siedliska najrozmaitszych szumowin społecznych, z któremi uczniowie muszą mieszkać. Tow. opieki nad młodzieżą szkół średnich dąży do zastępowania stancyj bursami. Jedną z wad naszych rodziców jest powolne rozpajanie dzieci alkoholem. Małe dawki piwa lub wina, dawane co dzień przy obiedzie, uważa się za bagatelę, która jednak potem z upajanego chłopca robi alkoholika. Środkami zaradczemi przeciw podniesionym brakom i wadom w wychowaniu młodzieży szkolnej mogą być: instytucya lekarzy szkolnych, zakładanie burs, zachęcanie młodzieży do uprawiania sportów i gier na świeżem powietrzu, wskazywanie im na korzyści pracy w warsztatach studenckich. Referent przedkłada rezolucye, apelujące do społeczeństwa, aby do wychowawców młodzieży odnosiło się z zupełnem zaufaniem, aby wszczęto akcyę w sprawie zorganizowania zabaw na wolnem powietrzu, wreszcie aby chroniono młodzież przed literaturą pornograficzną i przed szynkami.

Po referatach zwrócił się przewodniczący wiecu dr Schnayder do zebranych z prośbą, aby dla ułatwienia toku dyskusyi trzymali się następujących punktów: 1) omówienie pieczy nad wychowaniem młodzieży w kierunku umysłowym i fizycznym w domu i w obrębie rodziny; 2) stosunek szkoły do społeczeństwa.

Następnie rozwinęła się bardzo żywa dyskusya. Przemawiali: ks. dr Gołba, katecheta gimnazyum św. Jacka, p. Kosz, dyr. Winkowski, dyr. Gettlich, p. Danziger, prof. Kozłowski, dr Stafiej, dr Bulwa, dr Bogdanik, dyr. Drozdowski, ks. dr. Jeż, ks. Kraupa, prof. Przybylski, prof. Magiera, dr Rymar i p. Bator.

Mowcy podnosili głównie, iż brakom w wychowaniu młodzieży winien dom, a w małej części tylko szkoła. Żądano podniesienia ducha religijności wśród młodzieży i intenzywniejszego nacisku władz szkolnych na pracę pozaszkolną, gdyż dziś uczniowie za wiele mają wolnego czasu na próżnowanie.

Obrady zakończyły się o godzinie $1/_4 9$ wieczór uchwaleniem przedłożonych przez referentów rezolucyj.

Kronika.

Dziś:

Kraków, niedziela 5 czerwca.

Kalendarzyk kościelny: Bonifacego i Faustyna.

Kalendarzyk astronomiczny: Wschód słońca o godz. 3 min. 35, zachód o godz. 7 m. 41 długość dnia godzin 16 min. 06.

Prognoza stacyi meteorologicznej w Wiedniu: Pięknie, słabe wiatry, stan mało zmieniony, skłonność do burzy, stan pogody utrzymuje się nadal.

Teatr miejski imienia Słowackiego: „Wieczór Trzech Króli“.

Teatr ludowy (w parku Krakowskim): „Ułani księcia Józefa“.

Wystawa w pałacu sztuki (plac Szczepański l. 4) otwarta codziennie od g. 10 rano do 4 po połudn.

Odczyt: M. Skrudlik: „Nowe kierunki w architekturze“ o godz. 11 przed południem, w sali 39 Coll. Nov.

Festyny: na kolonie wakacyjne w parku dra Jordana o 3 pop.; festyn sokoli w parku na Krzemionkach w Podgórzu.

Wycieczki: „Związku akademickiego“ do Skały Kmity o godz. 1 po południu z dworca kolejowego; „Straży polskiej“ do Niepołomic na uroczystość sypania kopca grunwaldzkiego o godz. 3 po południu; „Gwiazdy“ do Skawiny o godz. 1·15 po południu z dworca kolejowego; Tow. Wielkopolan do Czerny o godz. 1·20 po południu z dworca kolejowego; drukarzy krakowskich do Bielan; kolejarzy do Krzeszowic.

Match footballowy między „Pogonią I“ ze Lwowa a „Wisłą“ na Błoniach miejskich.

Teatr miejski we Lwowie: po południu: „Manewry jesienne“, wieczorem „Wielki nieboszczyk“.

W poniedziałek, 6 czerwca.

Kalendarzyk kościelny: Norberta i Pauliny.

Kalendarzyk astronomiczny: Wschód słońca o godz. 3 min. 34, zachód o godz. 7 m. 42; długość dnia godzin 16 min. 08.

Teatr miejski imienia Słowackiego: „Wujaszek Wania“.

Teatr ludowy (w parku Krakowskim): „Ułani księcia Józefa“.

Posiedzenie komisyi wodociągowej w magistracie krakowskim.

Popis uczniów Instytutu muzycznego w sali starego teatru.

Teatr miejski we Lwowie: „Komedya o człowieku, który zaślubił niemowę“ i „Komedya o człowieku, który redagował „Gazetę rolniczą“.

Z teatru miejskiego. Ostatnia sobota sezonu przyniosła wczoraj pierwszy występ p. Aleksandra Zelwerowicza, którego gościna wypełni repertoar bieżącego tygodnia ku żywej radości licznych w Krakowie zwolenników talentu tego wysoce cenionego artysty. Brak p. Zelwerowicza na scenie naszej dawał się dotkliwie odczuwać w okresie ostatnich dwóch sezonów, nic też dziwnego, że publiczność dawnego swego ulubieńca burzliwym przyjęła oklaskiem, nawiązując na nowo tę nić szczerej sympatyi, jaka przez szereg lat wiązała p. Zelwerowicza z Krakowem.

Dobrze się także stało, że na ten pierwszy gościnny występ wybrano „Chorego z urojenia“ Moliera, jest to bowiem jedna z tych popisowych ról artysty, w których streszcza się najwyraziściej cały jego indywidualizm, polegający na jędrnym rysunku charakterystycznej linii odtwarzanego typu komicznego. Argan p. Zelwerowicza, to przepyszna w rysunku i kolorycie kreacya, mająca mniej finezyi francuskiej ale więcej charakteru sarmackiego. Artystyczna strona roli nic na tem pojęciu i na takiej interpretacyi nie traci — jest bowiem wyrazem ogólno ludzkiego typu pojętego w duchu swojskim. W traktowaniu szczegółów w jednolitości i napięciu całem znać było panowanie artysty nad dziedziną swoich środków i pracę twórczej myśli. Swojski humor, pogoda i prostota dają tu całość arcykomiczną ale stylowo bardzo ładnie zamkniętą.

Przygotowanie sztuki i zespół były poprawne. Obok p. Zelwerowicza wyróżniły się na tle tego zespołu panie Solska, arcymilutka i pełna werwy w roli Antosi, Słubicka jako Belina i Arkawinówna jako córka; pp. Mielnicki, Stanisławski, Jednowski i Jarszewski.

„Chorego z urojenia“ poprzedziła jednoaktówka Fredry „Jestem zabójcą“, grana z werwą i humorem przez pp. Siemaszkę, Stępińskiego, Jarszewską i Zarzycką. Ta ostatnia w rolach subretek jest istotnie doskonałą i jako taka reprezentuje w ansamblu pozycyę dodatnią. *W. Pr.*

Obchód grunwaldzki. Z komitetu akad. dla uczczenia rocznicy grunwaldzkiej komunikują nam: „Komitet ogólno-akademicki dla uczczenia rocznicy grunwaldzkiej“ na posiedzeniu w dniu 2 b. m. zakończył swoje obrady nad głównem planem obchodu akademickiego. Po sprawozdaniu przewodniczącego, skarbnika i sekretarza z czynności za czas ubiegły przystąpiono do utworzenia komisyi, mającej za zadanie zająć się zrealizowaniem poszczególnych punktów programu. Ponieważ główny nacisk położono na odczyty i przedstawienia teatralne, zorganizowano komisyę odczytową, w skład której powoła komitet przedstawicieli poszczególnych instytucyi oświatowych, skupiających młodzież, oraz komisyę artystyczną, do której uchwalono zaprosić przedstawicieli „Koła miłośników dramatu klasycznego“ i kilku amatorów. Nakoniec poruszono sprawę odezwy wydanej przez Stow. katolickiej młodzieży „Polonia“ przeciw komitetowi ogólnoakad. Stwierdziwszy jednomyślnie kłamliwość podanych przez nią informacyj, postanowiono jak najenergiczniej zaprotestować w osobnej odezwie przeciw tej insynuacyjnej napaści.

Komitet pań dla przyjęcia kobiet przybywających do Krakowa na uroczystość grunwaldzką i na zlot Sokołów zwraca się do mieszkańców miasta Krakowa, aby raczyli jak najliczniej zgłaszać pomieszkania z utrzymaniem lub bez i zgłoszenia nadsyłali pod adresem p. M. Turskiej (ul. Siemiradzkiego l. 2) i p. Lambertowej (ul. Krowoderska l. 61).

Na obchód grunwaldzki w Krakowie złożył Wydział powiatowy krakowski 600 K, a wydział Rady pow. w Brodach 50 K.

Brak wody w Krakowie. Z Prezydyum miasta komunikują nam:

„Komisya wodociągowa Rady m. Krakowa wraz z wiceprezesem Sarem udała się wczoraj o godz. 6 wieczorem do Bielan, celem zbadania na miejscu studzien wodociągowych i zakładu pomp. Komisya

stwierdziła, że wydatność ujęcia wodociągowego nieznacznie się zmiejszyła z powodu braku opadów atmosferycznych. Wczoraj w przeciągu 24 godzin wypompowano 6.900 metrów kubicznych wody. Ta ilość w normalnych warunkach wystarcza na zaspokojenie potrzeb miasta. Potrzeby te w ostatnich dniach z powodu upałów, braku lodu, wzrosły bardzo znacznie i nienormalnie, gdyż w wielu wypadkach zamiast lodu używano wody do chłodzenia. To nadmierne zużytkowanie wody było powodem ograniczenia przez zamykania ze strony zarządu miasta, co miało na celu skłonienie do używania wody tylko na rzeczywiste potrzeby. Komisya po sprawdzeniu stanu sprawy na miejscu, uznała zarządzenia prezydyum za zupełnie odpowiednie i zaleciła na razie utrzymanie ich w mocy. Nie jest wykluczonem, że w krótkim już czasie będzie można wprowadzić czerpanie wody także w godzinach popołudniowych".

Wczoraj stan wody w wodociągach krakowskich był normalny między godziną 6 a 9 rano. Woda jednak była mętna tak, że z niej w naczyniach zostawał znaczny osad. Stosownie do rozporządzeń magistratu zamykano przewody wodociągowe w kamienicach o godz. 9 rano. W ciągu dnia, podobnie jak w dniach poprzednich, rozwożono wodę w beczkach ze strażnicy pożarnej.

Egzamin dojrzałości uczenic I. pryw. wyższego gimnazyum żeńskiego w Krakowie (ul. Wolska 13) odbył się w dniach 2, 3 i 4 b. m. pod przewodnictwem p. Józefa Winkowskiego, dyrektora gimnazyum V. w Krakowie.

Do egzaminu ustnego przystąpiło 20 uczenic zwyczajnych. Świadectwo dojrzałości z odznaczeniem otrzymały: Auerbachówna Regina, Rosenbuschówna Wanda i Skulska Marya.

Świadectwo dojrzałości otrzymały: Aleksówna Ernestyna, Blauowna Karolina, Frydówna Tekla, Grünberżanka Laura, Gutterówna Rachela, Jakubowiczówna Helena, Jędrzejowska Marya, Kelhoferówna Zofia, Klausnerówna Racheia, Lauerówna Marya, Rubinsteinówna Amelia, Lemelkówna Zofia, Siejanowska Zofia, Silbermanówna Zofia, Strzałkowska Zofia, Szejnmanówna Sara i Szumińska Zofia.

Biblioteka uniwesytetu ludowego będzie otwarta od dnia 5 b. m. w dnie powszednie od godz. 5—9. Czytelnia otwarta będzie codziennie od g. 12—1 i od 6—9.

Z Tow. strzeleckiego. W dniu dzisiejszym rozpoczynają się doroczne uroczystości strzeleckie. — Dziś po południu o godz. 4 odbędzie się abdykacya królewska, poczem nastąpi strzelanie o zdobycie godności królewskiej na rok następny, a wieczorem odbędzie się uczta na cześć ustępującego króla. W przyszłą niedzielę nastąpi obiór nowego króla i uroczysta introdukcya, a wieczorem powitalna uczta królewska.

Z akad. Koła Związku pomocy narodowej. Dn. 25 maja odbyło się w teatrze ludowym przedstawienie operetki „Sztygar" na cele akad. Koła Związku pomocy narodowej, a to dzięki uczynności dyrektora teatru p. Rygiera, który odstąpił jeden widczór na korzyść Koła. Za tę uczynność i poparcie celów Koła, wydział Koła składa dyr. Rygierowi wyrazy gorącej podzięki.

Wiadomości osobiste. Dr August Loria, lekarz, wychowanek uniwersytetu Jagiellońskiego, od lat dziewięciu stale praktykujący w Sidney w Australii, przybył na kilkomiesięczny pobyt do Krakowa i Zakopanego.

Kopiec grunwaldzki. Komitet „Straży Polskiej", urządzający wycieczkę do Niepołomic, przypomina, że punktem zbornym dziś przed odjazdem będzie poczekalnia II. klasy na dworcu i tam też należy przybyć najdalej o godz. 2·30 popoł. W poczekalni oczekiwać będą komitetowi z odznakami, udzielający informacyi i biletów. Bilety można nabywać jeszcze dzisiaj do godz. 11 rano w biurze „Straży Polskiej" (Floryańska 1).

Z sali sądowej. Wczoraj zakończyła się rozprawa przeciw asystentowi pocztowemu, Wolfowi, przed godz. 8 wieczorem. Na wniosek obrońcy dra Marka trybunał postanowił akta śledcze uzupełnić przesłuchaniem nowych świadków, mających znaczenie w sprawie dowodu prawdy na zarzucone oskarżonemu czyny. Wskutek tego rozprawę odroczono, a akta odesłano sędziemu śledczemu do uzupełnienia. Rozprawa przeciw Wolfowi będzie mogła być kontynuowaną dopiero w najbliższej kadencyi sądu przysięgłych.

Zamach samobójczy. Wczoraj o godz. 4 po południu zawezwano pogotowie na planty w okolicy teatru miejskiego, gdzie na ławce leżał jakiś nieprzytomny mężczyzna. Gdy pogotowie przybyło na miejsce, dyżurni stwierdzili, iż człowiek ów nie daje żadnych znaków życia, przewieźli go więc na stacyę ratunkową, gdzie użyto wszelkich środków celem przywrócenia go do życia. W czasie prób sztucznego oddychania znaleziono przy nieznajomym papiery, z których stwierdzono, że nazywa się Stanisław Maciaszek, z zawodu robotnik. W jednej z kieszeń znaleziono kartkę do rodziny z zawiadomieniem, że odbiera sobie życie przez otrucie, gdyż „świat jest podły i nie warto na nim żyć". Prócz tej kartki znaleziono jeszcze list, adresowany do narzeczonej samobójcy. Maciaszek uwiadamia w nim narzeczoną, nazywaną imieniem Klimcia, iż odbiera sobie życie z ważnych powodów, których jednak nie chce wyłuszczać.

Maciaszkowi zdołano tylko na chwilę przywrócić przytomność i w stanie prawie beznadziejnym przewieziono go do szpitala św. Łazarza. Otrucie nastąpiło prawdopodobnie za pomocą morfiny.

Rewizye w Warszawie. Pisma warszawskie donoszą: W piątek o godz. 7 wieczorem do lokalu warsz. oddziału Związku zawodowego robotników murarskich „Łączność" przybyła policya i dokonała rewizyi, przyczem aresztowała 7 członków zarządu, obecnych w lokalu.

Malwersacye w zarządzie „Lunaparku". Z Gracu telegrafują: Wczoraj aresztowano w jednej z tutejszych kawiarń dyrektora Lunaparku w Wiedniu, Kinga, który uciekł z Wiednia, zdefraudowawszy kaucye i czynsze dzierżawne w kwocie 100.000 K.

Tragedya w pociągu. Z Gracu telegrafują: W przedziale II kl. pociągu, który wyszedł wczoraj z Gracu do Węgier, rotmistrz 11 pułku dragonów Emeryk Köres zastrzelił swą kochankę, poczem popełnił samobójstwo.

Wypadek awiatora. Z Petersburga telegrafują: Awiator Popow, który wzniósł się na aparacie Wrighta, spadł po 15 minutach i doznał silnych zranień.

Ugrząźnienie okrętu. Z Kopenhagi telegrafują: Okręt emigracyjny „United Staates" z 1000 podróżnych na pokładzie ugrzązł w drodze z Kopenhagi do Nowego Jorku w ławicy piaskowej i dotąd go z niej nie wydobyto.

Mianowania. Sąd krajowy wyższy zgodnie z opinią starostwa górniczego ustanowił Władysława Exnera, inżyniera w Krakowie, znawcą-ocenicielem dla spraw głębokich wierceń i spraw naftowych dla całego okręgu krakowskiego Sądu krajowego wyższego.

„Wiener Ztg" ogłasza: Cesarz polecił wyrazić najwyższe uznanie radcy ministeryalnemu w min. spraw wewn. Stefanowi Illasiewiczowi, który przechodzi w stan spoczynku.

Cesarz nadał tytuł radcy cesarskiego prokurzyście filii c. k. austr. Zakładu kredytowego dla handlu i przemysłu we Lwowie Franc. Józefowi Langowi.

Odpowiedzialny redaktor i wydawca:
Michał Konopiński.

Ruch przejezdnych.

Kraków, 4 czerwca.

HOTEL KRAKOWSKI: nadworny dr praw Rudolf Brichta z Wiednia, Emil Fernand z Krakowa, Maryan Walter z Sidziny, Waleryan Heck z Trembowli, dr Bronisław Tabor z Krakowa, Stanisław Kremer z Przeworska, Adamowie Cehak Stoder ze Stanisławowa, Adam Szawelski z Pietrzejowic (Król. Pol.), rotm. Alfred Sietnicki z Rzeszowa, Władysław Sklenarski z Łuczyc Ewelina Trzmiel z Rozwadowa, Kazimierzowie Kintzel z Przeworska, Szymon Ulam ze Lwowa, Elfi Gygi z Berlina.

†

Nabożeństwo żałobne

za spokój duszy ś. p.

Antoniego Nowaczyńskiego

emeryt. Radcy Sądu krajowego, odbędzie się we wtorek 7 czerwca, o godzinie 9 rano, w kościele XX. Kapucynów.

Kursa telegraficzne.

Wiedeń, 4 czerwca. Losy: a) procentowe: Austryacki zakładu kred. z obl. prc. z roku 1880 3-prc. 375·—. Austr zakł. kr. z obl. prc. z r. 1889 3-prc. 277·40. Uregul. Dunaju z 1870 r. 100 złr. 5-prc. 287·50. Węg. Banku hip. po 100 złr. 4-prc. 247·75. Pożyczka serb. prem. po 100 fr. 2-prc. 111·80. b) bezprocentowe: Budapeszteńskie (Basilica) 5 złr. 29·65. Zakł. kred. dla h. i p. po 100 złr. 540·—. Clary 40 złr. m. k. 235·—. Pożyczka m. Insbruka 20 złr. 114·—. Losy m. Krakowa 20 zł. 12[illegible]·—. Pożyczka m. Lublany 20 złr. 81·75. Palffy 40 złr. 250.—. Czerw. krzyża Tow. austr. 10 złr. 65·85. Czerw. krzyża węg. Tow. 5 złr. 41·25. Losy fund. arcyks. Rudolfa 10 złr. 70·—. Salma 40 złr. m. 275·—. Pożyczka Salcburga 20 złr. 115·—. Tureckie oblig. prem. kolei po 400 fr. 256·35. Tureckie oblig. prem. kolei prc. 257·15. Losy kom. m. Wiednia z 1874 roku 548·—.

Zamknięcie giełdy.

Wiedeń, 4 czerwca. Zamknięcie giełdy o g. 3 m. 10.
(Waluta koronowa.)

Akcye: Austr. Zakł. kred. 667 50, węg. Zakł. kred. 839 —, Anglobanku 811 75, Unionbanku 603 50. Länderbanku 502 —. Bankverein 542 25, Bodencredit 11 85, Galic. Banku hipotecz. 687 —, Kolei państwow. 755 —, kolei połudn. 118 25, 4% poż. m. Krakowa 93 —, kolei północnej 54 50, kolei Czerniow. — —, Alpiny 728 —, Rima Muranyi 694 50, Prag. Tow. żelazn. 26 75, Fabryki broni 699 —. Akcye tureckie tyt. 384 —. Gal. akc. Tow. kop. n. 864 —. Obl. węg. indemniz. — —. Renta majowa 94 30. Austr. renta koron. 94 20. Węgier. renta koron. 92 40. 56 letnie Listy Tow. kred. ziemsk. 93 50, 4% Listy Banku hip. 93 75. 4¼% Listy Banku hip. 99 50. 5% Listy Banku hip. 110 —. 4% Listy Banku kraj. 94 50. 4½% Listy Banku kraj. 100 25. 4% Gal. Obl. propin. 97 90. 4% Gal. pożyczki kraj. 1893 93 60. 4% Pożyczki m. Lwowa 93 —. Losy tureckie 257 —, Marki 117 55. Ruble 254 50. Rosyj. pożyczka 103 80.
Usposobienie: osłabione.